

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту Закону України «Про проекти національного інтересу в сфері енергетики»

I. Визначення проблеми

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода) та Договір про заснування Енергетичного Співтовариства, до якого Україна приєдналася у лютому 2011 року, створюють чіткі правові рамки, в межах яких Україна ратифікує відповідні норми законодавства Європейського Союзу, для того щоб забезпечити збалансовані умови для збільшення інвестицій, підвищення енергетичної безпеки та енергоефективності, а також покращення конкурентного середовища як ключового економічного чинника.

Одним із зобов'язань України згідно з Угодою та Договором про заснування Енергетичного Співтовариства є імплементація та впровадження Регламенту (ЄС) 347/2013 від 17 квітня 2013 року про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури. Крім того, 30 травня 2022 року на заміну згаданому Регламенту в Європейському Союзі прийнято Регламент (ЄС) 2022/869 про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури, що вносить зміни до Регламентів (ЄС) № 715/2009, (ЄС) 2019/942 та (ЄС) 2019/943 і Директиви 2009/73/ЄС і (ЄС) 2019/944, а також про скасування Регламенту (ЄС) № 347/2013, яким серед іншого розширено категорії об'єктів енергетичної інфраструктури, які носять пріоритетний характер в ЄС та можуть претендувати на технічну та фінансову допомогу ЄС.

Їх метою є визначення критеріїв енергетичної інфраструктури, яка може отримати пріоритетний характер, при будівництві таких об'єктів, прирівняння їх до проектів суспільного/національного інтересу, порядок відбору проектів спільного інтересу ЄС (PCI), проектів спільного інтересу Енергетичного Співтовариства (PECI), моніторингу їх реалізації, шляхом оптимізації процедури видачі дозволів і сприяння інвестиціям в енергетичну інфраструктуру, щоб досягти цілей енергетичної та екологічної політики Енергетичного Співтовариства.

Положення згаданих регламентів сприяють модернізації, декарбонізації та об'єднанню транскордонної енергетичної інфраструктури держав-членів Європейського Союзу (TEN-E), щоб допомогти ЄС досягти цілей кліматичної нейтральності до 2050 року, крім того спрямовані на продовження забезпечення інтеграції ринку ЄС, конкурентоспроможності, безпеки постачання та сприяння спільним регіональним інвестиціям в енергетичний сектор, шляхом спрощення процедури видачі дозволів та інших регуляторних бар'єрів та їх стимулювання пріоритетних проектів в сфері енергетики.

Так, положення згаданих регламентів передбачають наступні основні переваги для проектів, які мають пріоритетний характер:

прискорені процедури планування та видачі дозволів (максимальний строк — 3,5 року);

наявність єдиного національного компетентного органу, який діє як «єдине вікно» в рамках процедур видачі дозволів;

менше адміністративних витрат для ініціаторів проектів і органів влади завдяки оптимізації процедури оцінки впливу на довкілля з одночасним дотриманням законодавства Енергетичного Співтовариства,

підвищення прозорості та залучення громадськості,

підвищення рівня популяризації та привабливості для інвесторів проектів в сфері енергетики, завдяки удосконаленню нормативно-правової бази, внаслідок чого кошти розподіляються між країнами, які отримують найбільшу вигоду від реалізації проекту, а також

потенційну можливість отримання технічної та/або фінансової підтримки від ЄС.

Враховуючи вищевикладене, виникла необхідність приведення законодавства України у відповідність до Регламентів (ЄС).

Основні групи, на які проблема справляє вплив:

Групи	Так	Ні
<i>Громадяни</i>	-	Ні
<i>Держава</i>	Так	—
<i>Суб'єкти господарювання у тому числі суб'єкти малого підприємництва*</i>		—

Проблему не може бути розв'язано за допомогою ринкових механізмів, оскільки її вирішення можливо досягнути лише шляхом заповнення прогалин в чинному законодавстві та його доповнення, з метою створення ефективних правових, економічних та організаційних засад державної політики щодо сприяння спільним регіональним інвестиціям в енергетичний сектор України та сприяння реалізації проектів національного інтересу в сфері енергетики в пріоритетному порядку.

Проблема не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів і потребує внесення відповідних змін.

Отже, для вирішення проблеми необхідно розробити відповідний нормативно-правовий акт, а саме, проект Закону України «Про проекти національного інтересу в сфері енергетики».

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є необхідність приведення законодавства України у відповідність з Регламентами Комісії (ЄС), шляхом визначення правових, економічних та організаційних засад державної політики щодо сприяння спільним регіональним інвестиціям в енергетичний сектор, реалізації

проектів національного інтересу в сфері енергетики за категоріями об'єктів енергетичної інфраструктури, сприяння їх реалізації, прискорення процесу надання дозволів, посилення участі громадськості, встановлення правил щодо транскордонного розподілу витрат та стимулювання проектів національного інтересу у сфері енергетики, пов'язаних з ризиками їх реалізації.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернатив	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Залишення ситуації без змін	Залишення неврегульованим питання реалізації проектів національного інтересу в сфері енергетики .
Альтернатива 2 Прийняття регуляторного акта, а саме прийняття Закону України «Про проекти національного інтересу в сфері енергетики»	Визначення правових, економічних та організаційних засад державної політики з питань реалізації проектів національного інтересу в сфері енергетики.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 <i>Залишення ситуації без змін</i>	-	Негативний вплив: відповідність процедури реалізації проектів РЕСІ та інших пріоритетних проектів в сфері енергетики правилам і процедурам, передбаченим Угодою та Договором про заснування Енергетичного Співтовариства; зменшення обсягів інвестування з боку міжнародних фінансових установ; відсутність технічної та фінансової допомоги для підготовки, будівництва проектів у сфері енергетики з фондів ЄС;

		ускладнення подальшої інтеграції до енергетичних ринків ЄС.
Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акта</i>	Позитивний вплив: встановлення переліку об'єктів енергетичної інфраструктури, пріоритетних для інвестування; пріоритетна і прозора процедура підготовки та реалізації проєктів національного інтересу в сфері енергетики; збільшення інвестицій в сферу енергетики, зокрема в інфраструктурні проєкти; покращення позиції України у міжнародних рейтингах щодо виконання міжнародних зобов'язань та прозорості інвестування в енергетичний сектор.	Витрат не передбачається

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вплив на сферу інтересів громадян відсутній.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 <i>Залишення ситуації без змін</i>	-	-
Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акта</i>	-	-

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць*	3	76	—	—	79
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	4 %	96%	—	—	100 %

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 <i>Залишення ситуації без змін</i>	-	Внаслідок недостатньої урегульованості процесу реалізації проєктів в сфері енергетики можливий негативний вплив на:

		рівень залучення інвестицій в будівництво енергетичної інфраструктури суб'єктів господарювання в сфері енергетики; інновації та розвиток; доступ до грантів ЄС; ускладнення включення фінансування таких проектів при тарифоутворенні.
Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акта</i>	Внаслідок врегулювання процесу реалізації проектів в сфері енергетики позитивний вплив на: збільшення інтеграції та взаємозв'язків суб'єктів господарювання в сфері енергетики України та ЄС; прискорення процесу отримання всіх необхідних дозволів для реалізації проектів національного інтересу у сфері енергетики; інновації та розвиток; стимулювання пріоритетних проектів; доступ до фінансів, в тому числі грантів ЄС.	-

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 <i>Залишення ситуації без змін</i>	0 При цьому, за відсутності можливості отримання коштів на розбудову енергетичної інфраструктури (зокрема, з огляду на воєнні дії в Україні) від міжнародних інвесторів та з фонду ЄС, потребувати залучення кредитів, що призведе до додаткових витрат в порівнянні з Альтернативою 2. Витрати не можливо порахувати, адже на сьогодні не затверджено перелік проектів національного інтересу в сфері енергетики.
Альтернатива 2 <i>Прийняття регуляторного акта</i>	0

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
<i>Альтернатива 1</i> <i>Залишення ситуації без змін</i>	1	Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжить існувати).
<i>Альтернатива 2</i> <i>Прийняття регуляторного акта</i>	4	Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде).

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
<i>Альтернатива 1</i> <i>Залишення ситуації без змін</i>	Вигоди відсутні	Неузгодженість правил і порядків з Регламентами Комісії (ЄС).	2 місце альтернативи у рейтингу, так як вигоди не передбачаються.
<i>Альтернатива 2</i> <i>Прийняття регуляторного акта</i>	Полегшення умов ведення бізнесу в Україні для операторів системи передачі/розподілу електричної енергії, транспортування/розподілу природного газу, оператора газосховищ, компаній, що здійснюють транспортування нафти та інших альтернативних газів, на які поширюються вимоги регламентів. Запровадження зрозумілої та прозорої процедури реалізації проектів національного інтересу у сфері енергетики. Підвищення рівня популяризації та	Не передбачаються	1 місце альтернативи у рейтингу, оскільки дає змогу повністю досягнути поставлених цілей державного регулювання.

	<p>привабливості для інвесторів інфраструктурних проєктів в сфері енергетики.</p> <p>Інтеграція до енергосистеми ЄС.</p> <p>Усунення технічних бар'єрів під час введення в обіг та розповсюдження товарів на ринку України.</p> <p>Позитивний вплив на екологічну та енергетичну ефективність в сфері енергетики.</p> <p>Зобов'язання щодо приведення у відповідність законодавства України до європейського будуть виконані, що призведе до збільшення обсягів кредитування з боку ЄС, покращення політичних та економічних відносин з європейським співтовариством.</p>		
--	---	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
<i>Альтернатива 1</i> <i>Залишення ситуації без змін</i>	У разі залишення ситуації без змін досягнення зазначених цілей неможливе.	Х
<i>Альтернатива 2</i> <i>Прийняття регуляторного акта</i>	Прийняття проєкту акта дозволить досягти зазначених цілей державного регулювання.	Х

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Розв'язанням вирішення проблеми є прийняття проєкту Закону України «Про проєкти національного інтересу у сфері енергетики», який передбачає наступне:

введення поняття «проєктів національного інтересу в сфері енергетики» та формування переліку проєктів національного інтересу в сфері енергетики, в який в обов'язковому порядку включатимуться проєкти спільного інтересу Енергетичного Співтовариства та проєкти взаємного інтересу;

створення Міжвідомчої комісії із забезпечення реалізації проектів національного інтересу у сфері енергетики, яка складається з представників органів державної влади та органів місцевого самоврядування (склад та положення комісії затверджуватиметься актом Кабінету Міністрів України). Основною задачею Міжвідомчої комісії є координація всіх необхідних заходів з метою надання відповідних дозволів, погоджень тощо для реалізації проектів національного інтересу у сфері енергетики;

визначення Міненерго компетентним органом, «єдиним вікном», що сприяє реалізації проектів національного інтересу в сфері енергетики протягом 3,5 років шляхом координації дій організатора (замовника) проекту, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій та підприємств;

встановлення термінів надання необхідних дозвільних документів органами влади – 3,5 роки, а також додаткові 9 місяців в екстрених випадках;

підготовку посібника процедур, який містить покроковий опис отримання дозвільних документів;

стимулювання таких проектів;

порядок подання запиту на транскордонний розподіл інвестиційних витрат за проектами спільного інтересу Енергетичного Співтовариства, а також внесення змін до ряду законодавчих актів, що дозволить забезпечити реалізацію проектів національного інтересу у сфері енергетики у пріоритетному порядку.

Міністерство енергетики України для впровадження цього регуляторного акта має погодити проект із заінтересованими органами та подати його на розгляд Кабінету Міністрів України.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування не передбачені.

Тест малого підприємництва (М-Тест) не проводився, оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, не перевищує 10 відсотків.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта не обмежений у часі, що дасть змогу досягти цілей державного регулювання повною мірою.

Регуляторний акт набирає чинності відповідно до законодавства з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Виходячи з цілей державного регулювання для відстеження результативності цього регуляторного акта обрано такі показники:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не прогнозується;

розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта, – середній;

кількість осіб на яких поширюватиметься дія акта – суб'єктів господарювання у сфері передачі/розподілу електричної енергії, транспортування/розподілу природного газу, зберігання енергії, транспортування нафти та біогазів, а також інвесторів у енергетичну інфраструктуру;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта – високий.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься за статистичним методом відстеження результативності після набрання чинності цим регуляторним актом.

Повторне відстеження планується здійснити через рік з дня набрання чинності регуляторним актом, але не пізніше двох років після набрання чинності регуляторним актом.

Періодичні відстеження результативності регуляторного акта здійснюються раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Відстеження результативності цього регуляторного акта буде здійснюватися за допомогою статистичного методу, виконавцем якого є Міністерство енергетики України.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

_____ 2022 р.